

CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
DRI-2024/9299	DRS24002		21/11/2024

BESLISSING OP GROND VAN ARTIKEL 126/3 § 1, 8ste LID VAN DE WET VAN 13 JUNI 2005 BETREFFENDE DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna afgekort 'COC' of 'Controleorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (*B.S.*, 5 september 2018, hierna afgekort als 'WVG'), inzonderheid artikel 71 en Titel 7, inzonderheid artikel 244.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna *LED*).

Gelet op de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (hierna 'Wet Dataretentie 2022', *B.S.*, 8 augustus 2022)

Gelet op de wet van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna 'WEC'), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten.

Gelet op het artikel 90ter §§2 tot 4 van het Wetboek van Strafvordering (hierna 'Sv.').

Gelet op het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 97/2024 van 26 september 2024 inzake de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 20 juli 2022 « betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten », ingesteld door de « *Ordre des barreaux*

francophones et germanophone », door de vzw « Académie Fiscale » en Jean Pierre Riquet, door de vzw « Liga voor Mensenrechten », door de vzw « Ligue des droits humains » en door Jens Hermans en anderen.

Gelet op het Huishoudelijk Reglement van het Controleorgaan op de politionele informatie zoals goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers (*B.S.*, 27 november 2018).

Gelet op de aanbevelingen geformuleerd in de Beslissing van het Controleorgaan op de politionele informatie op grond van artikel 126/3 § 1, 8ste lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie op 10 november 2022, onder de COC referte 'DRS22001'.

Gelet op de brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024 van de directie van de politionele informatie en de ICT-middelen van de federale politie (hierna, 'DRI') betreffende de overmaking van de statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie – telling 3de jaargang.

Gelet op het verzoek van de DRI bij brief met referentie DRI-024/9299 eveneens ontvangen op 8 oktober 2024 van de Eerste Hoofdcommissaris en directeur *a.i.* van voornoemde directie DRI tot validering van de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaringstermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone zoals aangeleverd door de DRI.

Gelet op kennisgeving van het Controleorgaan per mailbericht van 7 november 2024 aan de DRI inzake de, tijdens het onderzoek van de aanvraag, eventueel gepleegde vormfout met betrekking tot het gebruik van de bevolkingscijfers bedoeld in artikel 126/3 § 1 WEC.

Gelet op de bijkomende uitleg, per mailbericht van 20 november 2024, van de DRI m.b.t. de juiste interpretatie en lezing van de bevolkingscijfers en de wijze van weergave ervan in de simulatie betreffende de statistieken van het aantal strafbare feiten per 1.000 inwoners per jaar, ex. art. 90ter §§2 tot 4 Sv.

Gelet op het verslag van de heren Frank Schuermans, voorzitter *a.i.* en Ronny Saelens, lid-raadsheer *a.i.* in het Controleorgaan op de politionele informatie en na onderzoek door het Controleorgaan op de politionele informatie.

Neemt op 21 november 2024 de hiernavolgende **beslissing**.

1. DE MATERIËLE TOEPASSING

1. Artikel 126/3 § 1, 8ste lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (WEC), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 *betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten* ('Wet Dataretentie'), belast het Controleorgaan met de jaarlijkse opdracht van de (al dan niet) validatie van de statistische gegevens die als criterium dienen voor de bewaring van elektronische communicatiegegevens in de geografisch zones, bestaande uit de gerechtelijke arrondissementen en de politiezones, zoals omschreven in paragraaf 1, 1ste lid van hetzelfde artikel.

De validatie moet jaarlijks uitgevoerd worden.

De referentieperiode voor de onderhavige beslissing betreft de jaren 2021 tot en met 2023.

In artikel 126/3 § 1 WEC worden de materiële en formele voorwaarden vastgelegd voor de invoering van de dataretentie.

Het betreft de plicht tot het bewaren van elektronische communicatiegegevens door de operatoren bedoeld in artikel 126/1 WEC voor de geografische zones waar sprake is van ernstige criminaliteit en/of waar de openbare veiligheid ernstig wordt bedreigd en wordt gebaseerd op een gemiddeld criminaliteitscijfer van de strafbare feiten die vastgelegd zijn in artikel 90ter §§ 2 tot 4 van het Wetboek van strafvordering (de zgn. 'taplijst'). Alleen deze zware strafbare feiten kunnen dus in aanmerking worden genomen en dit op basis van de statistische gegevens die worden opgesteld op basis van deze geregistreerde strafbare feiten in de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG) bedoeld in artikel 44/7 van de Wet op het Politieambt (WPA).

2. De maximum wettelijke bewaarduur is 12 maanden in functie van de hoogte van het gemiddeld aantal strafbare feiten per 1.000 inwoners per jaar over de voorbije drie jaren. Het minimum gemiddeld aantal strafbare feiten, die voorkomen op de taplijst, om aan de bewaarplicht te worden onderworpen, bedraagt 3 per 1.000 inwoners. De bewaartermijn is korter dan 12 maanden in functie van de hoogte van het gemiddelde criminaliteitscijfer in een welbepaald gerechtelijk arrondissement, dan wel politiezone(s) die deel uitmaken van een gerechtelijk arrondissement. De bewaartermijnen kunnen voor de respectievelijke gerechtelijke arrondissementen dus verschillend zijn. Aan de andere kant volgt hieruit dat een bewaarplicht ook voor het hele (of zeer groot deel van het) grondgebied van België kan opgelegd worden.

3. Het criterium van de politiezones, zoals bedoeld in paragraaf 1, 1ste lid, 2de streepje, van hetzelfde artikel 126/3 §1 WEC, is **subsidiair** ten opzichte van het criterium van de gerechtelijke arrondissementen, zoals bedoeld in paragraaf 1, 1ste lid, 1ste streepje. Dit betekent dat het bewaren van telecommunicatiegegevens op basis van het criterium van de politiezones (die deel uitmaken van een gerechtelijk arrondissement) slechts van toepassing wordt wanneer in een gerechtelijke arrondissement het gemiddelde criminaliteitscijfer minder dan 3 bedraagt. In dat geval geldt het gemiddelde criminaliteitscijfer van de politiezone(s) die deel uitmaken van dit gerechtelijk arrondissement, onder de voorwaarde dat het gemiddelde criminaliteitscijfer van die politiezone(s) gelijk is aan of hoger dan 3.

De wettelijke bewaartermijnen in functie van het gemiddeld aantal strafbare feiten per gerechtelijk arrondissement zijn:

- zes maanden bij een gemiddelde van drie of vier strafbare feiten per 1.000 inwoners;
- negen maanden bij een gemiddelde van vijf of zes strafbare feiten per 1.000 inwoners;
- twaalf maanden bij een gemiddelde van zeven of meer dan zeven strafbare feiten per 1.000 inwoners.

Als de drempel van minimum 3 strafbare feiten niet wordt bereikt, kan er geen gegevensbewaring (per arrondissement) worden opgelegd in het kader van de eerste paragraaf van artikel 126/3 WEC¹.

4. Op grond van artikel 126/3 § 1 WEC gelden dus *in globo* de volgende materiële basisvoorwaarden:

- statistiek van het gemiddeld criminaliteitscijfer over de voorbije 3 jaren in één of meer geografische zones;
- de grenzen van de gerechtelijke arrondissementen en de politiezones zijn door of krachtens de wet vastgelegd;
- de strafbare feiten zijn afkomstig uit de Algemene Nationale Gegevensbank (ANG);
- deze strafbare feiten zijn opgenomen in de hogervermelde taplijst;
- het aantal van strafbare feiten wordt naar boven of naar beneden afgerond op het dichtstbijzijnde gehele getal, al naargelang het eerste cijfer achter de komma al dan niet vijf bereikt;
- het gemiddeld criminaliteitscijfer bedraagt minimum 3 strafbare feiten per 1.000 inwoners;
- de bewaartermijn is progressief naar gelang het gemiddeld aantal strafbare feiten, met een minimum bewaartermijn van 6 maanden tot een maximumtermijn van 12 maanden.

¹ Memorie van toelichting bij de wet van 20 juli 2022, Parl. St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2572/001, 67.

5. De Directie van de politionele informatie en de ICT-middelen (DRI)² is belast met het opmaken van de statistieken voor de dataretentie³.

Om de telling van de strafbare feiten, die in aanmerking komen voor het bepalen van het gemiddeld criminaliteitscijfer, te objectiveren en aan een validatieproces te kunnen onderwerpen, heeft de DRI een verwerkingsproces ontwikkeld waarvan de parameters en de resultaten in punt 4.1. van dit rapport worden uiteengezet.

2. **DE FORMELE VEREISTEN: DE PROCEDURE**

6. Opdat de dataretentie daadwerkelijk kan opgelegd worden, worden de statistieken door het COC aan een validatieproces onderworpen. De DRI moet de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaartermijnen voor de geografische zone(s) overmaken aan het COC⁴. Deze statistieken moeten een actueel beeld geven van de criminaliteitscijfers over de referentieperiode⁵, *in casu* de jaren 2021 tot en met 2023.

7. Na ontvangst van alle vereiste gegevens beschikt het COC over één maand om deze al dan niet te valideren (art. 126 § 3, 8ste lid WEC). Hoewel artikel 126/3 § 1 WEC hierover niets vermeldt, kan deze termijn van een maand pas aanvangen wanneer het dossier **in staat** kan worden geacht (stuiting van de wettelijke termijn en aanvang van een nieuwe termijn van 1 maand) en gekend voor het COC. Dit laatste betekent dat de DRI een duidelijk antwoord moet hebben verstrekt op de eventuele aanvullende vragen of onderzoekshandelingen die door het COC worden gesteld of gevraagd én het COC rechtstreeks toegang heeft tot de basisgegevensbanken van de geselecteerde politie-entiteiten, zodat het dossier deugdelijk kan worden behandeld (zie verder onder 4.2).

Het COC brengt de DRI op de hoogte van zijn beslissing (art. 126/3 § 1, 9de lid WEC).

8. De validatie betreft dus een voorafgaandelijke (*a priori*) controle.

De termijn van één maand lijkt als een vervaltermijn te moeten worden aanzien in die zin dat, wanneer het COC niet binnen de gestelde termijn de statistieken valideert, de gegevensbewaring niet op grond van de eerste paragraaf van artikel 126/3 WEC kan uitgevoerd worden⁶. Althans, tot zolang het COC geen positieve evaluatie heeft bezorgd aan de DRI, zij het na de vervaltermijn van één maand.

Niettemin moet worden opgemerkt dat de overschrijding van de validatietermijn van één maand niet door artikel 126/3 § 1 WEC wordt gesanctioneerd in hoofde van of ten aanzien van het COC.

In casu heeft het COC, kennis genomen van de statistieken en het dossier van de DRI op 8 oktober 2024 en dit bij middel van ontvangstmelding aan DRI ter kennis gebracht.

Bij e-mail van het COC 7 november 2024 werd de DRI, zoals vermeld in de aanhef van deze beslissing, in kennis gesteld van een mogelijks niet correct gebruik van de bevolkingscijfers.

Per mailbericht van 20 november 2024 van de DRI werd bijkomende uitleg en duiding gegeven m.b.t. de juiste interpretatie en lezing van de bevolkingscijfers en de wijze van weergave ervan in de simulatie betreffende de statistieken van het aantal strafbare feiten per 1000 inwoners per jaar, ex. art. 90ter §§2 tot 4 Sv.

De validatietermijn van één maand voor het Controleorgaan neemt zodoende een aanvang op 20 november 2024 om te eindigen op 20 december 2024.

² Artikel 7, 3° van het Koninklijk besluit van 14 november 2006 betreffende de organisatie en de bevoegdheden van de federale politie, BS 23.11.2006.

³ Art. 126/3 § 1, 8ste lid WEC.

⁴ Ibid.

⁵ Parl. St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2572/001, 67.

⁶ Expliciet, de memorie van de toelichting bij de wet van 20 juli 2022, Parl. St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2572/001, 70-71.

3. BEVOEGDHEDEN

9. Bij de validatie, en dus de controle, van de wettelijk vastgelegde parameters voor de bewaringsplicht beschikt het COC over de bevoegdheden van titel 7 WVG⁷, zoals het stellen van voorwaarden, het uitbrengen van aanbevelingen en/of het nemen van corrigerende maatregelen.

Zoals hiervoor gezien, is het COC van oordeel dat, wanneer het bij de ontvangst van de statistieken onduidelijkheden over de statistieken of (vorm)fouten vaststelt, die statistieken, behoudens manifeste onwettigheden, *ab initio* niet valideert, maar aan de DRI aanvullende vragen stelt en/of aanvullende (onderzoeks)handelingen opdraagt en zelfs (uitvoerings)voorwaarden stelt waardoor het dossier niet 'in staat' is en dus de wettelijke validatietermijn wordt gestuit. Dat kan anders uitvallen wanneer de antwoorden van de DRI het COC niet in staat zouden stellen om het validatieproces deugdelijk uit te voeren.

Aangezien de bevoegdheden van het COC zoals toegekend in titel 7 van de WVG ook van toepassing zijn in het kader van deze validatie, kan het COC met redenen omkleed beslissen om niet te valideren of de validatie aan voorwaarden te koppelen⁸.

4. DE METHODOLOGIE

4.1. De methodologie van de politie

10. Met betrekking tot het vastleggen van de statistieken van de strafbare feiten, zoals bedoeld in artikel 90ter §§ 2 tot 4 Sv., hanteert de DRI het volgend productieproces⁹:

- de productie van de statistieken gebeurt via het zgn. *Management Information System (MIS)* van de gegevens op de referentiedatum van 2021, 2022 en 2023 zoals gekend op 19 april 2024 (afsluiting van de telling);
- op basis van de geregistreerde concrete strafbare feiten in de ANG;
- het strafbare feit of meerdere strafbare feiten moet(en) zijn opgenomen in een aanvankelijk proces-verbaal (één of meer misdrijven);
- per combinatie 'proces-verbaal-gemeente' wordt maximaal éénzelfde strafbaar feit geteld;
 - de omschrijving van het strafbaar feit is gebaseerd op de interne 'Gerechtelijke nomenclatuur'¹⁰ van de geïntegreerde politie (GPI¹¹): kwalificatie van het feit, kortweg 'QLF' of op basis van een toegekende numerieke code of het zgn. 'Aard feit' ('AFE') wanneer het strafbaar feit niet voorzien is van een QLF;
 - de weerhouden QLF betreffen de door het Controleorgaan reeds in 2022 gevalideerde QLF-inbreuken en aanpassingen ter herziening van de toenmalige afbakening, aangevuld met de nieuw toegevoegde QLF-inbreuken ressorterend onder artikel 90ter §§ 2 tot 4, van het Wetboek van straffondervinding¹²;
 - het gaat inzonderheid in huidige validatieprocedure om 15 nieuwe QLF die gelinkt zijn aan artikelen 393, 393bis en 394 van het Strafwetboek inzake moord en doodslag, alsmede art 19, 1° van de Wet van 8 juni 2006¹³ inzake wapenonderdelen;
 - In de referentietabel QLF (Nomenclatuur Gerechtelijk Feit) werd een extra attribuut "*QLFIsDataRe!*" toegevoegd. Deze booleaanse variabele wordt aangevinkt voor de QLF-kwalificaties die vallen onder de taplijst, artikel 90ter §§2 tot 4 Sv¹⁴;

⁷ Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Zie Art. 126/3 § 1, 8ste lid, *in fine* WEC.

⁸ Zie ook memorie van de toelichting bij de wet van 20 juli 2022, Parl. St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2572/001, 70.

⁹ Brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, bijlage: "*Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)*"

¹⁰ Brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, bijlage: "*Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)*", p. 2.

¹¹ Geïntegreerde Politie Police Intégrée.

¹² Brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, bijlage: "*Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)*", p. 2.

¹³ Brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, bijlage: "*Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)*", p. 4.

¹⁴ Brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, bijlage: "*Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)*" p. 4.

- strafbare feiten inzake de teelt van cannabis voor persoonlijke gebruik worden niet opgenomen in de statistieken omdat deze sinds 2003 niet meer worden vervolgd¹⁵;
- de detectie en de behandeling van dubbels binnen het MIS;
- de gegevens in functie van de omvang van de bevolking, herleid naar aantallen per 1.000 inwoners per gemeente op 1 januari van het respectievelijke jaar waarbij gebruik wordt gemaakt van de officiële cijfers inzake bevolkingsaantallen, gepubliceerd door Statbel¹⁶;
- de telling naar lokalisatie (geografische zone) in functie van de pleegplaats (gemeente en op het Belgisch grondgebied).

4.2. De methodologie van het Controleorgaan

11. Hoe het validatieproces door het COC er uitziet of zou moeten gebeuren, wordt **niet** wettelijk geregeld of gespecificeerd.

12. Op basis van de memorie van toelichting bij de wet van 20 juli 2022 betreft de validatie een beoordelingsbevoegdheid van het COC die bestaat in een kwaliteitscontrole van de statistische gegevens op zichzelf en een kwaliteitscontrole van de procedure en gebruikte methode voor de productie van die statistieken, met name:

- de controle van de strafbare feiten in functie van de taplijst van artikel 90ter §§ 2 tot 4 Sv.;
- de controle van de getelde strafbare feiten in functie van de gerechtelijke arrondissementen of politiezones;
- de controle van de telling van de gemiddelde strafbare feiten;
- in functie van de wettelijke vastgelegde verschillende bewaartermijnen¹⁷.

13. In het licht van het voorgaande wordt door het Controleorgaan het volgende gefaseerde onderzoeksmethode en validatieproces toegepast:

- 1) een controle van de conformiteit van de beschreven GPI methodologie m.b.t. de gebruikte data tegen de achtergrond van de voorwaarden van artikel 126/3 § 1 en het *document Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. In het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)* als bijlage aan de brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, aangevuld met het mailbericht van 20 november 2024 van de DRI betreffende de juiste interpretatie en lezing van de bevolkingscijfers en de wijze van weergave ervan in de simulatie betreffende de statistieken van het aantal strafbare feiten per 1000 inwoners per jaar, ex. art. 90ter §§2 tot 4 Sv.
- 2) een controle op detail niveau van de aangeleverde cijfers in het licht van de voorwaarden van artikel 126/3 § 1 WEC, leden 1-5 (strafbare feiten per 1.000 inwoners – bevolkingscijfer – gemiddeld 3 jaar – jaar van de registratie van de strafbare feiten, 2021 tot en met 2023 – de toepassing van de vattingsregels).

5. VASTSTELLINGEN VAN HET COC

14. Het nazicht van de statistieken van de criminaliteitsgraad en termijn van bewaring ten opzichte van het aantal geregistreerde feiten in relatie tot het bevolkingsaantal per 1000 inwoners, per jaar, op grond van de door de DRI gebruikte bevolkingscijfers per arrondissement en per jaar vertoont geen anomalieën.

6. BESLUIT

15. In het licht van het voorgaande kan worden overgegaan tot de **validatie** van de statistieken.

¹⁵ Brief met referentie DRI-024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024, bijlage: "*Statistieken strafbare feiten art. 90ter §§ 2 tot 4 Sv. in het kader van de wet op de dataretentie - toelichting telling 2024 (m.b.t. jaren 2021-2023)*" p. 4.

¹⁶ Het Belgisch statistiebureau, raadpleegbaar op <https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking>.

¹⁷ Parl. St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2572/001, 69.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de Politionele Informatie,

valideert,

de aangeleverde statistieken van de strafbare feiten voor de jaren 2021-2022-2023, zoals omschreven in de brief met bijlagen 1 tot en met 3 van de DRI met referentie DRI-2024/9299 ontvangen op 8 oktober 2024 en op 20 november 2024,

deelt deze beslissing, conform artikel 126/3 §1, 9^e lid van de Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, mee aan de DRI, als directie bedoeld in artikel 44/11 van de Wet van 5 augustus 1992 op het politieambt.

Beslissing goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 21 november 2024

Voor het Controleorgaan op de politionele informatie,

Frank SCHUERMANS
Voorzitter *a.i.* (GET)

